

עין משפט
נר מצוה

בב א מ"י פ"ג מהל' נערה הל"א סמג עשין נה טור אה"ע סי' קנז:

בב ב מ"י שם הל' ד סמג ג עין קא קז:

בר ג מ"י פ"ג מהל' אקרוי נפלה הל"ט:

תוספות רי"ד

מנה"מ. פי' הדרותה שלא בקדושה ולידתה בקדושה שהיא בסקילה. א"ל דא"ק ומתה. פי' מרביי דקרא דסני לה בכחי וסקלוה כל אנשי עירה באבנים ומתה קרא יתירה הוא למידרש ולרבות זו שהורתה שלא בקדושה ולידתה בקדושה: א"ה מליק' נמי לילקי' ומאה סלע נמי לישלם. פי' כיון דמרכה ליה לסקילה ליריב ליה למלקות. שאם אינו אמת מליקין אותו כדכתוב: ויסרו אותו והיינו מלקות: א"ק ומתה מלימה נתרבתה ולא לקנס ואימא לרבות הו"ל בקדושה ההיא ישראלית מעלייתא היא ואימא לרבות הו"ל שלא בקדושה א"כ בישראל מאי מהני ליה. כלומר מאי ממעט: א"ר יוסי בר חנינא המוציא ש"ד על היתומה פטור שנאמר ונתן לאבי הנערה פרט לזו שא"ל אב. ואי קשיא והאי נשואה היא ויציאת מרשות האב והיכי כתב רחמנא נתן לאבי הנערה. י"ל לאו דליהוי דידה אלא שיעשה מזה סגולה לבתו שלא יכתב בהן כעלה: מתיב ריב"א ואם מאן ימאן אביה לרבות יתומה לקנס דברי ר"ב בר יהודה. פי' מדמצי למיכתב ואם ימאן אביה ויבא עכשיו וכתב ואם מאן ימאן. משמע בין אביה קיים וממאן בין שמת אביה והיא ממאנת שאינה רוצה להנשא לו כסף ישקול והאי דכ' ונתן לאבי הנערה לאו דוקא אילמא כי קנס ליתומה וה"ה גבי מוציא שם רע אביה לאו דוקא ואי קשיא והא האי קרא כמפתה כתיב והיכי מציון לרבויי יתומה לקנס. והתנן בפירקין דלעיל יתומה האונס יתיב והמפתה פטור. דיוין דא"ל אב וקנסה לעצמה אוחלית אוחלית גביה שנתרצית לו. י"ל האי דמרכה יתומה לקנס לאו כמפתה דודאי אין קנס ליתומה מפורת ולא רבה אלא במקום הראוי להיותו והיינו באנוסה ואע"ג דקרא במפתה כתיב הא גמרי מהרדי אונס מפתה: הוא מותיב לה והוא מפרק לה. בבא עליה ואח"כ נתינתה. פי' לעולם מוציא שם רע על היתומה פטור והאי דמרכה לה להאי יתומה בין בקנס בין בהוצאת שם רע ממאן ימאן בבא עליה בעד שאביה קיים וקודם ששמד ברין נתינתה והואיל והיה לה אב שפעה ביאה אינה כשאר יתומות ויש לה קנס והכי נמי מפרשה יתומה דמתני' ואפ"ה המפתה פטור כיון דלידה הוי ולא מכח אב קא ריתא דאילו הווי מכח אב הווי ייתן אחיה ולא היא: ורבא אמר חייב מדתני ר"א בתולות ישראל ולא בתולות גרים פי' כגון שהיתה הורתה שלא בקדושה ולידתה בקדושה והא בתולות גרים כיתומה היא. א"א בשלמא

מד:

מנא הני מילי. משום דכתיב בישראל קא נעיו: **וְאִימָא** לרבות הורתה ולידתה בקדושה והיא ישראלית מעלייתא היא.

תימה דגבי חליה דדרשינן (יבמות דף קז.) מונקרא שמו בישראל דאין כשר לדין חליה עד שיהא אצוי מבישראל אפי' הורתו ולידתו בקדושה וכ"מ דהתם משום דהורתו שלא אחיך ידעינן ככל דין דנענין הורתו ולידתו בקדושה ואייתר גבי דין חליה בישראל עד שיהא אצוי ואמו מישראל אכתי חיכא לאקשויי אימא דבישראל אחא למעוטי הורתו שלא בקדושה אפי' לחליה נני גרים דמקרב אחיך לא דרשינן אלא למיפסליה לדין ישראל אצל גר חצירו מנזי דיון כדדרשינן התם עלין הוא דנענין מקרב אחיך כו' ואורי"י כיון דהורתו ולידתו בקדושה שראל מעליא הוא כדאמרין הכא אס כן הכי נמי נני גרים כיון שהורתן ולידתן בקדושה הוו ישראל מעלייתא וקרינא כזו עליון והואיל וכן צלא ונקרא שמו בישראל נפקא לן שפסול גר לחליה נני גרים דנענין מקרב אחיך עד שמהא אמו מישראל ולהכי אייתר בישראל לאצרוי אצוי מישראל: **וְאִימָא** לרבות הורתה ולידתה שלא בקדושה. תימה

דכרנה אית לן לאוקמי קרא דדמיי וי"ל כיון דמרינן הורתה שלא בקדושה אס כן גלי לן קרא דבישראל לאו דוקא וא"כ ממילא נרבה אפילו ליטהי שלא בקדושה: **אם** כן בישראל **מאי אהני** ליה. תימה לרשב"א דנימא אהני ליה שלא ילקה ולא ישלם מאה כסף ואורי"י דסברא הוא שיהנה לכל הכוזב בפרשה ועוד אינטיין למעוטי מבישראל דמצלות ישראל ולא צמותל גרים ממעטינן להו והשתא אחי שפיר דלא תיקשי אמאי אינטיין צמותל ישראל ולא

צמותל גרים מיפוק ליה מבישראל ואע"ג דלגבי מיתה כתיב מ"מ גמרינן מינה קנס כדמשמע צסמוך דקאמר טעמא דכתב רחמנא נערה הא לאו הכי ה"א אפי' קטנה והכתיב אס אמת וגו' אלמא דליפנין קנס ממייתה אלא ודאי אי לא כתיב צמותל ישראל ה"א דאפילו הורתה ולידתה שלא בקדושה הוה מרינן מומתה ובישראל אהני שלא ילקה ולא ישלם מאה כסף אצל השמא דשמעינן לה מצמותל ישראל ע"כ בישראל ע"כ היתומה פטור כו'. תימה דתקשי ליה ממתני' דקמני הורתה שלא בקדושה ולידתה בקדושה הרי זו צסקילה ואין לה פתח צית אז ולא מאה כסף משמע הא ישראלית גמורה דכוותה שאין לה אז יש לה מאה כסף ולעיל נמי תנן

דגירות פחותה מצב ג' יש לה קנס וי"ל דמוקי מתני' אליבא דר"ע דאמר לעיל (דף נה.) נערה שנחארכסה ונתגרשה קנסה לעצמה ודריש אשר לא אורסה לאציה הא אורסה לעצמה וה"ג דריש לאצי הנערה הא אין לה אז לעצמה אצל ר' יוסי צר' חנינא דהכא אליבא דר"י הגלילי קאמר דפטור דכי היכי דדריש לעיל הא אורסה אין לה קנס ה"ג דריש הכא לאצי הנערה הא אין לה אז אין לה קנס ורבא דפליג עליה סבר דאפי' לר"י הגלילי חייב מדתני אחי דדריש ליה מקרא ומסמכר דלא פליג שום מנא אהיאי דרשא והשתא פריך הכא רבי יוסי צר אצין מדתני אס מאן ימאן לרבות יתומה לקנס דברי ר"י הגלילי וה"ג ר"ח וכן צמכילתא גרס דברי ר' יוסי הגלילי ופריך מר' יוסי הגלילי אר' יוסי הגלילי לר' יוסי צר' חנינא וכן משמע צהדיא צירושלמי דר' יוסי צר' חנינא אליבא דר' יוסי הגלילי קאמר לה ומתני' כר"ע ופריך נמי מלרבות יתומה לקנס דברי ר' יוסי הגלילי ומשני נמי כדמשי הכא אצל התם קאמר מילתיה לאזונס ואמפתה ולא אמוציא שם רע): **בַּתּוּלָּתָא** ישראל ולא בתולת גרים. וא"ת אמאי אינטיין אס מאן ימאן לרבות יתומה מצמותל ישראל נפקא מדממעט דווקא צת גרים ולמאי דפ"ה דיתומה לאו מרצויא משממעא ניחא וגרנא לרשב"א דאי לאו דמרציון יתומה ממאן ימאן לא הוה דרשינן צמותל ישראל ולא צמותל גרים אלא לדרשה אחריתי כיון דמשום צת גרים לא צריך קרא דמונתן לאצי הנערה נפקא ולא היה סברא לומר דלא אינטיין קרא אלא לדיוקא הא יתומה צת ישראל יש לה קנס אצל השמא דמרציון יתומה לית לן למעוטי מלאצי הנערה צת גרים דדרשינן שפיר צמותל ישראל ולא צמותל גרים: **הָאָא** ראו הכי ה"א אפילו קטנה והבתיב **ואם** אמת היה. נראה לר"י דלא נעיו רב אחא למילף קנס ממימה דכל היכא דלא מחייב מיתה לא מחייב קנס ולא נעיו למימר נמי הואיל וקרא איירי בגדולה כל דיין שצפרשה אין נוהגין אלא בגדולה אלא הכי פריך טעמא דכתב רחמנא נערה צה"א הא לאו הכי ה"א אפילו קטנה צמשמע והיינו משום דכיון דלא כתיב ה"א ציטל משמעות נערה דמשמע דווקא גדולה והא כתיב אס אמת וגו' וקטנה לאו צת עונשין היא ואפ"ה כתב נערה חסר אלמא משום חסרון ה"א אינו מצוטל משמעות נערה דהוי גדולה והשתא לא קשה מידי לרבנן) מנא להו דמחייבי ישראל נקילה צצא על הקטנה והא קרא צצת עונשין איירי דהא הכא לא נעיו למעוטי קטנה מקנס משום דקרא צצת עונשין איירי אלא כדפרישית ולא תקשי נמי אמאי אינטיין צמותל ישראל מיפוק ליה מבישראל דגבי סקילה דהא לא ילפינן מהדדי: **הָאָא** כ"ל מקום שנאמר נער אפי' קטנה במשמע. ור"מ נמי הוה דריש הכי אי לאו משום דלו תהיה לאשה דדריש לעיל (דף מ:) צמהוה עצמה וא"ת הואיל ומסמכר למדרש דכל מקום שנאמר נער אפילו קטנה צמשמע כרצונן נימא לר"מ דווקא צאונס ומפתה דגלי קרא גלי אצל צכל מקום נדרוש דאפילו קטנה צמשמע ואורי"י דהיינו טעמא דר"מ דאי דווקא לאונס ומפתה אחא קרא דולו תהיה לאשה ליכתוב צזו נערה מלא כמו צמוציא שם רע וה"א כאן נערה הא צכל מקום כו' ומדכתיב לו תהיה לאשה צמהוה עצמה צא ללמד צצכל מקום שנאמר נער כמו הכא צמהוה עצמה מיירי: אמר

נערה שנתפתתה פרק רביעי כתובות

גמ' מנא הני מילי. שהורתה שלא בקדושה ולידתה בקדושה צסקילה: **ומתה**. וסקלוה כל אנשי עירה צצצנים ומתה והאי ומתה קרא יתירה הוא: **בישראל** כי עשתה נצלה בישראל: **מאן ימאן**. צמפתה הכוזב מדבר דמנזי למיכתב ואס ימאן וכתב ואס

מאן ימאן צין אציה קיים וממאן צין שאין אציה קיים והיא ממאנת אלמא אע"ג דכתיב צאונס ונתן לאצי הנערה [שם] ואונס ומפתה מהדדי גמירי מיחייב קנס איתומה וכי תימא שאני הכא דרבי רחמנא [אצל לגבי מוציא ש"ר לא אחרצאין הכא נמי לאו יתומה צמשע מרציו אלא דצין היא וצין אציה יכולין לעצב כדאמרין צאלו נערות (לעיל דף נט:)] ויתומה לא אחרצאי הכא אלא דסצירא ליה לתנא דאציה דקאמר קרא לאו למעוטי יתומה אלא למימרא דקנסה לאציה ולא לעצמה והוא דצין לאציה האמור צמוציא שם רע (דברים כג): **הוא מוסיב כו'.** הא יתומה דקאמר תנא: **צצא עליה ואח"כ נסיסמה.** ולעולם אצי הנערה למעוטי יתומה צין צקנס צין צהוצאת שם רע: **נראה אמר חייב.** המוציא שם רע על היתומה: **מודני אחי כי הוציא שם רע על צמולת ישראל ולא צמולת גרים.** והא צמולת גרים יתומה היא דרחמנא אפקריה לורעיה דמצינרזי) כשל חמור דכתיב (יחזקאל כג) וחרמת סוסים וזרממם והוא לשון שצצת זרע הזורם כורס מים ואצטריך קרא למעוטי אי אחרת צשלמא כו': **נערה מלא דצר הכסוב.** צכל מקום כתיב נער וצכן כתיב נערה מלא להוציא את הקטנה: **אלא כאן נערה כו'.** אלא האי דכתיב מלא לא ללמד על עצמו צא ולהוציא את הקטנה דצלאו הך דרשא אמעיעטא לה קטנה כדאמרין דלאו צת עונשין אלא ללמד צא על כל נערה צצמורה סכמוצין חסר לומר שאף הקטנה צמשמע והכי יליף כאן נערה כאן שאי אפשר צקטנה כתיב מלא הא למדת שכל מקום שנכתב חסר אף הקטנה צמשמע כגון צאונס ומפתה: **שלא מדום.** צמימת נערה המאורסה: **צאו לה עדים צצים חמיה.** לאחר שניסת: **שזינתה צצים אציה.** צצאירוסין: סוקלין

יליף כאן נערה כאן שאי אפשר צקטנה כתיב מלא הא למדת שכל מקום שנכתב חסר אף הקטנה צמשמע כגון צאונס ומפתה: **שלא מדום.** צמימת נערה המאורסה: **צאו לה עדים צצים חמיה.** לאחר שניסת: **שזינתה צצים אציה.** צצאירוסין: סוקלין
הורתה ולידתה אמת למעוטי הורתה ולידתה שלא בקדושה:
ה"א אפי' קטנה והכתיב אס אמת וגו' אלמא דליפנין קנס ממייתה אלא ודאי אי לא כתיב צמותל ישראל ה"א דאפילו הורתה ולידתה שלא בקדושה הוה מרינן מומתה ובישראל אהני שלא ילקה ולא ישלם מאה כסף אצל השמא דשמעינן לה מצמותל ישראל ע"כ בישראל ע"כ היתומה פטור כו'. תימה דתקשי ליה ממתני' דקמני הורתה שלא בקדושה ולידתה בקדושה הרי זו צסקילה ואין לה פתח צית אז ולא מאה כסף משמע הא ישראלית גמורה דכוותה שאין לה אז יש לה מאה כסף ולעיל נמי תנן דגירות פחותה מצב ג' יש לה קנס וי"ל דמוקי מתני' אליבא דר"ע דאמר לעיל (דף נה.) נערה שנחארכסה ונתגרשה קנסה לעצמה ודריש אשר לא אורסה לאציה הא אורסה לעצמה וה"ג דריש לאצי הנערה הא אין לה אז לעצמה אצל ר' יוסי צר' חנינא דהכא אליבא דר"י הגלילי קאמר דפטור דכי היכי דדריש לעיל הא אורסה אין לה קנס ה"ג דריש הכא לאצי הנערה הא אין לה אז אין לה קנס ורבא דפליג עליה סבר דאפי' לר"י הגלילי חייב מדתני אחי דדריש ליה מקרא ומסמכר דלא פליג שום מנא אהיאי דרשא והשתא פריך הכא רבי יוסי צר אצין מדתני אס מאן ימאן לרבות יתומה לקנס דברי ר"י הגלילי וה"ג ר"ח וכן צמכילתא גרס דברי ר' יוסי הגלילי ופריך מר' יוסי הגלילי אר' יוסי הגלילי לר' יוסי צר' חנינא וכן משמע צהדיא צירושלמי דר' יוסי צר' חנינא אליבא דר' יוסי הגלילי קאמר לה ומתני' כר"ע ופריך נמי מלרבות יתומה לקנס דברי ר' יוסי הגלילי ומשני נמי כדמשי הכא אצל התם קאמר מילתיה לאזונס ואמפתה ולא אמוציא שם רע): **בַּתּוּלָּתָא** ישראל ולא בתולת גרים. וא"ת אמאי אינטיין אס מאן ימאן לרבות יתומה מצמותל ישראל נפקא מדממעט דווקא צת גרים ולמאי דפ"ה דיתומה לאו מרצויא משממעא ניחא וגרנא לרשב"א דאי לאו דמרציון יתומה ממאן ימאן לא הוה דרשינן צמותל ישראל ולא צמותל גרים אלא לדרשה אחריתי כיון דמשום צת גרים לא צריך קרא דמונתן לאצי הנערה נפקא ולא היה סברא לומר דלא אינטיין קרא אלא לדיוקא הא יתומה צת ישראל יש לה קנס אצל השמא דמרציון יתומה לית לן למעוטי מלאצי הנערה צת גרים דדרשינן שפיר צמותל ישראל ולא צמותל גרים: **הָאָא** ראו הכי ה"א אפילו קטנה והבתיב **ואם** אמת היה. נראה לר"י דלא נעיו רב אחא למילף קנס ממימה דכל היכא דלא מחייב מיתה לא מחייב קנס ולא נעיו למימר נמי הואיל וקרא איירי בגדולה כל דיין שצפרשה אין נוהגין אלא בגדולה אלא הכי פריך טעמא דכתב רחמנא נערה צה"א הא לאו הכי ה"א אפילו קטנה צמשמע והיינו משום דכיון דלא כתיב ה"א ציטל משמעות נערה דמשמע דווקא גדולה והא כתיב אס אמת וגו' וקטנה לאו צת עונשין היא ואפ"ה כתב נערה חסר אלמא משום חסרון ה"א אינו מצוטל משמעות נערה דהוי גדולה והשתא לא קשה מידי לרבנן) מנא להו דמחייבי ישראל נקילה צצא על הקטנה והא קרא צצת עונשין איירי דהא הכא לא נעיו למעוטי קטנה מקנס משום דקרא צצת עונשין איירי אלא כדפרישית ולא תקשי נמי אמאי אינטיין צמותל ישראל מיפוק ליה מבישראל דגבי סקילה דהא לא ילפינן מהדדי: **הָאָא** כ"ל מקום שנאמר נער אפי' קטנה במשמע. ור"מ נמי הוה דריש הכי אי לאו משום דלו תהיה לאשה דדריש לעיל (דף מ:) צמהוה עצמה וא"ת הואיל ומסמכר למדרש דכל מקום שנאמר נער אפילו קטנה צמשמע כרצונן נימא לר"מ דווקא צאונס ומפתה דגלי קרא גלי אצל צכל מקום נדרוש דאפילו קטנה צמשמע ואורי"י דהיינו טעמא דר"מ דאי דווקא לאונס ומפתה אחא קרא דולו תהיה לאשה ליכתוב צזו נערה מלא כמו צמוציא שם רע וה"א כאן נערה הא צכל מקום כו' ומדכתיב לו תהיה לאשה צמהוה עצמה צא ללמד צצכל מקום שנאמר נער כמו הכא צמהוה עצמה מיירי: אמר

בישראל כה"ג מחייב ולאו דוקא אביה היינו דאיצטריך קרא למעוטי גרים. אלא אי אמרת בישראל פטורים גרים מיבעי' אלא לאו ש"מ בישראל חייב ואע"פ שבא עליה בעודה יתומה ואביה לאו דוקא כדרבינן ממאן ימאן: והלכתא כרבא ומתני' דתנן שהיתומה י"ל קנס והאונס חייב והמפתה פטור אע"פ שבא עליה בעודה יתומה:

מסורת הש"ס

א) לעיל מ. ז. (ג) [נעיל מ: אשת רב אלא צר אהבה].
ב) [דברים כג.]
ג) כס"א ליתא דמארי,
ד) [ולפי' צ"ל דרב שמואל צר יהודה דהתם היתה אמו מישראל מדמיימי עלה קרא דבישראל והא לא אינטיין אלא לאמו מישראל. ת"י,
ה) [אצל ק"ק דכי פריך אי הכי מילקא נמי לילקי ומאה כסף צלם הוי ליה לשטיי מיד דצמולת ישראל נפקא כיון דהשתא אהא סמך.
ו) [אומיהו לעיל משמע דלא דריש ר"ע הא אורסה לעצמה אלא משום דאשר לא אורסה אחיו לג"ש הא אי לאו הכי הוי דריש לא נמי הא אורסה אין לה. ת"י,
ז) [צמסערין טו:].

תורה אור השלם

- ↑ והוציאנו את הנערך פתח בית אביה וסקליוה אנשי עיריה באבנים ומותה כי פשוה נבדקא בישראל לזנות בית אביה ובערת תרע מרקיף: דברים כב כא
- ↑ וענשו אותו מאה כסף ונתנו לאבי הנערה כי הוציא שם רע על בתולת ישראל ולו תהיה לאשה לא יוכל לשלחה כל ימיה: דברים כב יט
- ↑ אם מאן ימאן אביה לתתה לו כסף ישקל כבודו דהתורה: דברים כב יט
- ↑ ואם אמת דהוי דבריה הוה לא נמצאו בתולים לצערי: דברים כב כ

גליון הש"ס

גמ' דא כתיב ואם אמת. ע"י מוס' צמסערין ח ע"צ ד"ה והציא:

גליון הש"ס

מוסף רש"י

המוציא שם רע על הקטנה. לא מלאמי לכתן צמולס. פטור. דוענשו אומו מאה כסף ומתו לאצי הנערה. מלא כתיב (לעיר ז:) **אלא כאן נערה.** האי דכתיב נערה מלא לאו לגלוי עליה אחא אלא על כל מקום שנאמר נער חסר ויליף הכי כאן שאי אפשר אלא נענרה כתיב נערה מלא וללמדך דכל מקום שנאמר נער אפילו קטנה צמשמע (לעיר ז:).